

جریدہ علمیہ

مشتبہ مجلہ اسلامیہ نك جريدہ رسميه پيدر

غیر شعبان المعظم سنہ ۱۳۳۸

دارالحکمة الاسلاميه اعضاسندرن فريد بك افنديك

آيا صوفيه ده كي موعظه لري

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم . (ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين) صدق الله العظيم وبلغ رسوله الكريم .

بدايت موعظه مزده بخمرك نه كي مسائل اطرافنده دونه جكني عرض ايتشمدم . بوكون ده يته اودائره داخلنده اداره كلام ايدم جكن . اوت يته تكرر ايد يورم كه انكارم طوغرو بك شنيع برمیل وار . طوغر يسن سوئك لازم ايسه ، بعض كيمسه لر ديندن متعري ، ايمانندن متبري . نعوذ بالله تعالى .

ايمان غايت عزيز برشيدر . اللهك ايك قيمتلي ، اك كرانبها بر جوهری . استحقارم اصلا متحمل دكل . صفای قلبنه رنك . كدورت قونماش ، فطرت سليمه سنه خلل طاری اولماش بر آدم كال خلوص وصفوتله اسلامي قبول ايدور . اونك زواله معروض اولمشي محتمل بولنان بر رده بوتون موجوديتني غائب ايدور . بش وقتده آبدست آيركن (الحمد لله على دين الاسلام) ديور . فاتحه كلام بو . خالقنه قارشى تشكر . امان يارب ، ديور ، سن بكا اويله بر نعمت احسان ايتدك كه بوكا قارشى ناصل حمدو ثنا ايدم جكمي بيله ميورم . ياتار كن ده (الامان من زوال الايمان ومن شر الشيطان) ديور . مروسيله دن بالاستفاده ديني احكام ايتديه ، شكريني ادا ايلكه متصدى . بوني اعظم نعم الهيه بيلور . آغلايور : امان ياربي ، مكر شيطاني ايله ايمانم سلب اولتورسه حالم نه اولور ؟ ديه خالقنه التجا ايدور . بوجرثومه اعتقاد اونك قلبنده جايبكر اولمش . بوتون افعال وحركاتي اونك مقتضاسي داخلنده اولديني حالده يته زوال ايمان قورقوبيله تيرتير تيرتير . چونكه اجل الطاف سبحانيه اودر ؛ اونك اوسته نعمت يوق . اي غافل ، سن كه ايماني قبول ايتك شويله دورسون ، بويله بر جوهر شريفني ، مهمان عزيزي ، احسان الهي ني ناصيل صيقله دن . استقال ايد يورسك ؟ سنك مظالم ، مقس قللكده اونورميين بر طوتارمي ؟ اونك مقتضاسي سنده تجلي ايدرمي ؟ حاشا . بو اويله بر نوردر كه بزاونك قلبمزد تجليسندن دولاي جناب

حقه هر دقیقه بیک کره شکر ایدم جکز . مع هذا نه قدر شکر ایتسهك ینسه بیکده برینی ادا ایدمیزیا . فقط بشریتك استطاعتی نسبتنده دائما شکر ایتك بؤرجزدر .

قلبی قرارمش بر آدم بوندن نه آكلار ؟ الله بویه بر جوهر شریفی بو قدر قارا كلك بر قلبه قویارمی ؟ حاشا . الله اونلرك قلبی ختم ایتمش . هپسك قلبی خسته بو نعمتك قدری تقدیر ایچون فطرت سلیمه قایماغی بوزولماملی . ظلمت شقاوت قلبه مستولی اولماملی . عكسی صورتده بر آدم نصل مؤمن ، موحد اوله بیلیر ؟

برملت آرمسند بویه آدملرك تكثری اوملت ایچون بویوك فلاكتدر . بونلرك مضرتی عام وشاملدر . بونلرك اضلالاتی بوتون مملكته مستولی اولور . وجدانكزه مراجعت ایدك . عبادتكزده او قدر صفوت بوله بیلور میسكز ؟ اللهك بر تجلیسی بو . خاص دكلدر . صالحی ده ، طالحی ده بوندن متأثر اولور . اوت بوخته لاق بوكون مملكتده حكیمفرمادر . ظلمتی بوتون قلبه ساری . استغفار ایتلی . نشوؤه معنوییه غائب ایتمه نك چارمه نه باقلی . ناصیل و بادن قاجور سه كز بوندن ده اویله قاجالی . وبا حیات فانییه ازاله ایدر . حال بوكه اوتنه كی حیات باقیه كی ، حیات ابدیه كی بر باد ایلر . قابیری قاراران اونكرلر كچدكلری یرلره میقروب صاچارلر . بر ملحدك نظری سنك روحك اوزرنده اجرای تأثیر ایدر . اونك ایچون و بادن قاجار كبی اونلردن قاجلی . سسی قولاغك كیر مسون . اونك شكلی ، هیئتی دماغك منطیع اولماسین .

شمدی سن کیت ده اویله بر آدمه قارشی اسلامك علویتدن ، عزت و شرفندن بحث ایت . والله آكلاماز . امتلای ممدیه دوچار اولمش بر آدمه اطعمه نفیسه و یركز ، ییه بیلیرمی ؟ یمك دكل ، اوندن استكراه ایدر . قباحث یمكده می ؟ یوقسه اونك مزاج سقیمده می ؟ ای منكر ، سن ده اویله ایسه نفسكه رجوع ایت . باقه لم منشأ مرض نه در ؟ اونی تدقیق ایت . اوندن سوكره تداو یسنه چالیش !

اوت ، بونلرك یاننده حقایق دینه دن بحث اولونماز . اونلرله مناقشه ایدیلر . خصوصی ، عمومی ، چونكه بونلر هر شیئك جاهلی در . هم برشی بیلیمورلر ، همده بیلمدكلری بیلیمورلر . فلسفه دن بحث ایدیورلر . حال بوكه اونندن ده بی خبر . اوراده ده راجل ، هیچ بر مسئله بی كا می حقها تدقیق ایتمش . تعمیق یوق . غور مسأله انفاذ نظر دن « فطرة محروم . اونلر : نه سك ؟ دییه سورسهك » ماز یلیستم » دیر !

— بونك اصلى ندر ؟

— بوعالم قديمدر . ذرات كيف ماتفق فضايه سربيلمش . بو ذرء لرك ارالرنده كي جاذبه ودافعه متقابله ايله امتزاج نتيجه سنده حصوله كلش . تحاول ، تكامل ماده ايله بوعالم شهود وجود بولمش . هرشي من غيرشعور اولمش ، بيتمش ...

— ماشاء الله ! بوتون بيلديككز فلسفه بوندن عبارت مي ؟ پكي اما ، ايش بونكله بيتري ؟ اكر فلسفه بويله براكسير اعظم ، برحب ايسه بژده بوجبدن يوتلم . سن حبي يوتمش سك . فقط بوحب هر كك مزاجه كلز . فلسفه ، حكمت بوميدر ؟ ساحه عقل ومعرفته اجاله افكار ايدن حكما يالكز بومسلك اربابندن عبارت ميدر ؟

— بنم اونلردن خبرم يوق . بن فيلسوف اولق ايسيتورم . اوتكيلر اتعاب فكر ونظره محتاج . نچون اوقوييم ؟ بوفلسفه غايت قولاي . اندامه موافق تيرينغدن حاضر يالطو كي آير كنديمه مال ايدرم .

— اقدى ! بو ، حاضر اثواب دكل . هرشي كي بونكد براضولى ، برطريق وار . برمدخلى ، برخرجي وار . بركره فلسفه ني تماميله تحقيق ايت . نهدن بر فيلسوفك فكرينه صابلا نوب قاليورسك . اومعهود كتابك مؤلفي ايله آره كزده برقرابت نسيه يوق يا . دها بيكلرجه كتاب وار . نچون بونلردن بعضيلري اوقوميورسك ؟ بونلري ده اوقو ، محاكمه ايت . صوكره برمسلك صاحبي اول .

— بكا لزومي يوق !

— اويله ايسه سنك باطل فكر لر ينك ده كيمسنيه لزومي يوق . حاضر اثواب كي ميلا تحقيق برمسلك فلسفي كندينه مال ايدوب ترهات ايله امت محمدي اضلال برمسلك ايسه ديه جك يوق . دكل ايسه مجانبت لزومي واضح .

— پك اعلا ، بوماده ندر ؟

— ها ... او ، هيچ برشي دكل . نه كورييورسك اونده ؟ بن برشي كورميورم . حقي اعراضك چوغى بيله نمله قائم .

— بويله مشلهده وارمي يا ؟

— البته . مثلا صدا . بن بورادم سويليورم . صدا سزمه واصل اوليور . بو برحادثه در .

موجوددر . خایر . ، بن دیورم ، معدومدر . بونك حصولی ایچون بر شرط لازمدر بر عضو سمع ، برده اهتزاز هوا . بوایکی شرط آرمسندمکی تلازمیدن طولانی اوچنچی بر حادنه اولیورکه (صوت) دیوروز . موقعی تعیین ایت ! موقعی یوقدر . کیفیت نفسانیه . صدانك تملی یوقدر چوروك می ؟ اولهیا . بوایکی شرط موجود اولمازسه صداده یوقدر . حق بری اولمازسه ینه یوقدر . بونلر حادثات . علت وجودی کندیسندم دکل . آرم لرنده اشتراط وار . ضیاده بویه . بنیه عینه ایله بویوك مناسبی وار . تشکلات دماغیه مزده بویه . شو حادثاتک مبتنی اولدینی ماده یوق . قوری لاف قبول اولونماز . . هپسی حادثات جمله سندم کیردی ...

دینچه ال الذه ، باش باشدم قالیرسك . سند اتخاذ ایتدیكك شیئی بزه کوسترمیلیرسك . نه ماده دن ، نه قوتدن خبرك وار . کریده اونك نقیضوده وار . انشاءالله صرعه سی کنگجه یکان یکان تدقیق ایدم جکمز . هنوز بحثمز اورایه کلدی . بونی بر مثال اولمق اوزرم سویه یورم . دهها نه قدر مسائل وار .

— اما ماده مسلکی قولای برمسلك . بر آرم مطالعه کافی . بومسلك اوچ کلمه دتر عبارت . اونلری بلله نیجه فیلسوف اولورم .

— فقط ایچون یالکز اونی اوقویورسك ده «دمقارت» ی اوقویورسك «دمقارت»ك اصول حقندمکی لطق بوتون اوروپا دارالفنونلرنده اوقونیور . ایکوز شو قدر سنه لك برکتابد . انسانه دوشونه نك یوانی اوکرتدیکی ایچون بویوك بر شهرت قازانمش . اللهی «نفسی بوله جنم دییه آدامجنز باق نصل چیرینیور . نفسندن اللهه ارتقا ایچون اسكه قوروبه طورییور . قوجه برکتاب . غایت مرغوب بر اثر . انسان اوقورده تحری حقیقت وادیسندم نه یاپیلیور اونی اوکره تیر . «دمقارت» نه یایمش ؟ «دمقارت» جبری هندسه یه تطبیق اتمش . اوقوجه قفاسیله اللهی انکار ایدمیور . یا سن داریجه انکناری قدر قفاکله ناصیل انکار ایدیورسك ؟ قوجه فیلسوف معرفت نفسدن معرفه اللهه دوغری کیتمهک چالیشیور ؛ کویا کندیسندم «من عرف نفسه فقد عرف ربه» سیرینی تجلی ایتدیرمک ایستیور . بونلری اوقوسه ك آ . مابعدالطبیعیات ایله مشغول اولسه ك آ . بونلر قفا باطلاتمق ایستر . چونکه بو اثرلری قوری اوقوموقدم پارم ایتمز . آثار فلسفیه جرائد یومیه کی مطالعه اولونماز .

بونلری تحلیل ایتلی ، مسائلک روحنه نفوذ ایتلی . آکلادیغکی بن آکلاملی یم .

ایلسهک طوطییه تعلیم ادای کلمات

سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز

قیلندن اولماملی . حال بوکه بعض کیمسه لرك سویلیدیکنه شعوری لاحق دکل . سویلر ، آکلادم صانیر . بیلورم ظن ایدر . حال بوکه برشی بیلمز . سائر فی المنام کبی در . امتحانده جواب ویرملی . سوکره اوندن بحث ایتلی . یوقسه جهل ایله هیچ برشی اولماز . مع مافیه بوضلالی نفسه منحصر قالسه انسان اوقدر متأثر اولماز . فقط حریف شر متغدی . تجاوز ایدیور . انسان ایشته بوکا یانار . اوکا بوجرائی ویرن جهالتی در . تعمیق وتحقیق یوق . والله اوکی جدی براری ایله آلوب اوقومامشدر . کتابچی دکانلرندن کلشی کوزل آلدینی بر قاج شی اوقودیسه ایشته اوقدر . فقط آغزنده کی لقمه قوص قوجه برشی !

بویله آدملره حقایق اسلامیه دن بحث ایدوبده اسلامی سودیرم جکم دییه هیچ اوغراشمه . بونلرك فطرت سلیمه سی تغیر ایتمش . اصل دین ، فطرت سلیمه در . پیغمبر اقدمز حضرتلری سلامت فطرتک آموزج کالیدر منکر نلرك فطرت سلیمه لری بوزولمش ، آینه ادرا کلرنده کی استوایه خلل اولمشدر ؛ بعض محللرده مقعر ، محدب آینه لر وارد که اک کوزل بر آدمی مسخریه چویرر . قارتی ، قفاسنی شو قدر یاپار . حریف صورت منعکسه نه باقمچه ، بر باد . ماهیتی غائب ایدر ، اوبدیبع چهره صورتلرك اک عجیبی اولور . اوراده کی انعکاسک تأثیری بویله . اک کوزل بر چهره اک چیرکین برشکه کیرر . آیاصوفیه قبه سی کی برقازن کورونور . قاریقانونور ! قباحت انعکاس ایدن صورتده دکل ، آینه ده . ایشته بونک کبی سنک آینه ادرا ککه منعکس اولان حقایق دینیه نك کافه سی ده شکلی غائب ایدیور . اک کوزل بر فکر سنک آینه گده اک فنا برصورته اقتران ایدیور . شو حالده فسادی کندی آینه ادرا ککده ، کندی مزاجکده آرا . مزاجک فاسد ، بوند حقیقتک نه قباحتی وار ؛ آینه کی دوزلر تکه عکس ایدن صورتلری شکل اصلیسندن چقارماسون . نظر انتقادیکی نفسکه ارجاع ایت . او آینه یه باق . مرآت ادرا ککی تسویه ایت .

بو حاله كلدكدن صوكره آرتيق هيچ برشينك فائدهسى يوقدر . قابليت ، فساد
مقرون اولمش ديمكدر محله قابليت اولمايجه فياضك احسانى كچر كيدر . كوش برشكوفه
زاره عكس ايدنجه اطرافه لطيف قوقور انتشار ايدر . فقط مزبله عكس ايدنجه
بورونلرى قايوبده كچملى . قباح كوشده مى ؟ اصل فساد منبتده . كائناتك فيوضه
خادم اولان كوش اورايه دوشونجه ايش برباد اوليور . مستكرهات ، قوردلر ، مقروبلر ...
اوراسنى تيزله . كوشك ضياى عكس ايدنجه نبات حسن چيقارسون . اسلامه قباح
بوله . اوندن بحث ايمه . چونكه علاقهك يوق . اسلامى مسائلدن بحث ايتك سنك حدك
دكل . سن نيك وبدى تفريقه مقتدر دكلسك . سكا سوز سويلمهكده فائدهسى يوقدر .
نه يابلم ؟ ها ، قابليت استحصال ايتمك چاره سنه باقملى . قابليت اولمايجه حقائق
اسلاميه يى برتسبه قويسك ينه برشى كورده منسك . استعداد يوق . قلبك ظلمت انكار
چوكمش . كوزده خسته لق عارض اولمش . باقيور ، ظاهرده هيچ برشيني يوق ؛ فقط
كورده من . معلوم يا برخسته لق واردر : (دالتون) خسته لنى ؛ بوكا مبتلا اولان بعض الوانى
كورده من . بونلره قارشى كور كيدر . تشكلات عينيده برنقصان اولمدينى حالده بعض لونلر
اونك ايچون معدوم حكمنده در . مثلاً ييشلى قيرميزدن ، بعض كرده منكشه رنگى
صاريدن آييره ماز . بولونلرك متمماتى دم قاريشدير . خلاصه باقيور ، كورميور .
حال بوكا اكثريت اولونى كورميور . الله اكبر ! شاشيه جق شى ؛ ايستديككز قدر
اولون واردر ، دييكز او بوكا اينامز . چونكه كورميور . قرق بيك شاهد اقامه ايت .
بنه « بويله شى يوقدر » دير . بوخسته لق كلدىمى ، آرتيق هيچ سوزك فائدهسى يوقدر .
فقط اونده قباح يوق ... اكر او آدم اكثريته قارشى : « دوهرو كوزن بن ايم .
كور سزسكز . » ديرسه ، بوتمردك صوك درجه سيدر . بوكا قارشى نه منطق برشى سويلر ،
ده علم ... چونكه حريفة قابليت يوق . ايسته منكرلرده بويله . اونلرك بصيرتلىنه ،
لب كوزينه (دالتون) علق كلىش ديمكدر . سن مدرك الوان دكلسك . بن الوان حقايقى
كا ناصيل قبول ايتديرىم ؟ ايشك يوقسه سويله . قبول ايتمرك . بنم اى ديديكمه
، بنم فنا ديديكمه فنا ديمرك . آرتيق نه يابيلير ؟ (لكم دينكم ولى دين) ديمكدن
نقه چاره نه ؟ بن اونى تصديق ايدم . طيى اوده بنى تصديق ايمز . انكار ايدر ،

چکيليز کيدر . في الحقيقه بصيرته (دالتون) خسته لى مارض اولوب الوان حقايق تميز
استعدادى نزع ايتش . بونلره قارشى حقايقدن بحث ايتك کورلر محله سنده شمه
صاميه ، صاغيرلر محله سنده قونسر ويزمکه بگزير . اضاعه وقت وحياتدن باشقه برشيته
مؤدى اولماز .

قلب حقائق ايمانيه يي جذاب اولمق ايجون اونکله برعلاقه جامعەسى اولمى . مسئله
مقاطيس ايله دميره بگزير . سن دمير اولده باق ناصل مقاطيسه منجذب اولورسك .
صمان چوئى مقاطيس چكرمى ؟ صمان چوئى اولدقدن صوكره هيچ برشى حاصل اولماز .
— بن فيلسوف . بويه شيلرى بيلم .

— سن فيلسوف دكل . سن يقيقى سك ، يقيقى !... معموره انسانى ييقمق ،
مقدسات بشريه يي خاك ايله يکسان ايتك ايتسه يورسك . سن جهان انسانيتك عدو
اکبريسك . فيلسوف ديديكك انسانلرى طريق رشد وسداده سوق ايدر . سنك فکرك قبول
اولورسه انسانيت ييقيلير . سنك قيامتك قويمش . هرشيئك هرج ومرج اولمش . سكا
قالسه هيچ برشى حيات بوله ماز . سن ينه اوبكنمديكك اديانه دعا ايت ، اونك قوردىنى
سراى عمران ومدننده ياشايورسك .

(فضيلت) دن بحث ايدپور . حال بوکه حقيقه دينسر اولسه اونده انكار ايتمى
لازم کليز . زواللى ، فنا فى الالحاد درجه سته واصل اولمامش .

عجائب ! (وجدان) ي تدقيق ايدرسك ، اورانده مغلوبسك . سنده برفضيلت
کودولور . ايشته او ارثى در . فضيلتده بيلديكك يوق . انتسابكده يالان . كل برابر
اوطوردم ؟ مناقشه ايدلم . سنك فضيلت خصوصنده كي بوتون استادكاهلرك تملندن
ييقيلماسه الكى اوپه جكم . هم ينه سنك طاپديفك كتابلرله . قارشومه كيچده كور ،
اوباطل فکركلرينك هپسى طوبى اتار . هپسى يالان .

— بن يقيقى يم يقيقى !

— هاه ! ايشته شمدى آكلادم . بويه ديسهك آ . سن معموره انسانيتك معمارى
دكل ، ارغاديسك . سن سراى آدميته ، كاشانه انسانيته برطاش قويمه مقتدر دكلسك
سن ييقمقدن بشقه برشى بيلميورسك . بومعبد معظمه باق . بو ، ناصيل وجود بولمش

بونك بر معماری، وارد ر . حق صوك انشاسندم ايكي معماری وار ایدی . بری سلطان
حصارلی ، دیگری دم از میرك «میت» شهر قدیمندن ایدی . او معمار بومعبدی انشا
ایده بیلیمك ایچون نه قدر قفا پاطلاشمش ، نه دقیق حسابلر یامیشدر . بواثر معظم اویله
قولایمی اولمشدر صانیرسك . بونك معماری بر چوق شی بیلیرمش ، هندسه بیلیرمش ،
مئلثا بیلیرمش ، ماكنه بیلیرمش ، حاصلی بونی یاپه بیلیمك ایچون بر چوق فنونه
انتساب ایستر . فقط ییقمق ایچون بونلرك هیچ بریسنه لزوم یوق . امین اوکندن اون
دانه ییقبی کتیررسك . آن واحده شوقه بی باشیمزم کچیر . ایرغاد باشی به نه لازم ؟
ییقمق ایچون برقازمه کافیدر . فقط یایمق ایچون نامتناهی معرفت ایستر ، نامتناهی علوم
ایستر . اقدی افندی ، بومینای معظمك هر زاویه سی برستونك ، هرستوندم برقاعده
ریاضیهك اوستده طورییور . بونلر علمله ، قفا پاطلامقله اولور . بونلر علمله توقف
ایدر . اما ییقمق ایچون هیچ بریسی لازم دكل . برقازمه کافی .. اوده بویله اله برقازمه
آلمش ، بوتون مقدساته یوروور . اوكنه كلنی ییقوب کیدیور . اخلاق دیور ،
ییقیور . انسانیت دیور ، ییقیور . اسلامیت دیور ، ییقیور . نه ماهیتنه واقف ،
نه صورت تأسسندن خبردار . نه فقدانده کی ضرری مدرك ، نه ده وجودكده کی فائده یی !
بویله سرسم ، بویله برجاهل ... اونك ایچون چوق علمله ، چوق معرفته احتیاج یوق .
ایرغاد باشی به برقازمه کافی اولدینی کی بویله برآدمده «الله یوقدر» ، عالم قدیمدر ، هرشی
ذره لرك ، جز وفردلرك اجتماعندن حاصل اولمشدر «دیمك کافیدر !! انسانیت معصومه سی
ییقمق ایچون بشقه شی لازم دكلدر .

(ربنا لاترغ قلوبنا) الله جمله مزی بوکی سوء قرینلره مقارستدن مصون و محفوظ
بویورسون ، آمین ...